

Хроніка культурного життя Хмельниччини (оглядова довідка за матеріалами преси та неопублікованими документами за червень 2017 року)

Загальні питання

8 червня у приміщенні Хмельницької обласної ради відбулося засідання конкурсної комісії з проведення конкурсного добору на посаду директора комунального закладу культури – Хмельницького обласного художнього музею. До участі у конкурсі було допущено трьох кандидатів: Ольгу Долінську, Ларису Чернову та Ігоря Петраша. Члени комісії провели співбесіди з кожним з претендентів, заслухали проекти програм розвитку комунального закладу на найближчі роки. Отож, за результатами таємного голосування більшість членів комісії проголосувала за Ольгу Долінську, яка зараз працює головним спеціалістом управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації.

Театрально-концертне життя

З нагоди закриття 86-го театрального сезону на великій сцені Хмельницького обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Старицького відбулася грандіозна театралізована концертна програма «На хвилях оперети». Як завжди, з любов'ю, створювали атмосферу свята для наших глядачів: артисти драми, балету, оркестру, вокалісти. Кожний з виступів завдяки високій професійній майстерності і таланту виконавців ніс у собі позитивний заряд, який моментально передавався глядачам, а ті у свою чергу нагороджували артистів бурхливими оплесками.

Музейна справа

Щорічний музейний форум «Музей: храм муз — 2017» втретє зібрав у Меджибізькій фортеці представників музеїв і заповідників з різних регіонів України: Хмельницької, Рівненської, Львівської, Харківської, Чернівецької, Черкаської, Волинської областей та Києва. У роботі форуму взяла участь Ірина Трунова, начальник управління культури, національностей, релігій та туризму облдержадміністрації. Відкрився Третій музейний форум непересічною подією національного значення. За участі представників національного поштового оператора ПАТ «Укрпошта», обласної влади, Меджибізької об'єднаної територіальної громади і адміністрації ДІКЗ «Межибіж» відбулося спецпогашення з нагоди випуску в обіг поштової марки «Меджибізький замок» та «конверту першого дня» до неї. Особливість цієї марки в тому, що саме нею наша країна представлена у рейтингу найкращих поштових марок Європи 2017 року, який щорічно проводиться європейським об'єднанням національних поштових операторів PostEurop. У перший день форуму музеї і заповідники презентували учасникам, гостям та відвідувачам свої міні-експозиції, які було представлено для участі у традиційному конкурсі музейних програм. За оцінками журі, яке цього року працювало дистанційно за допомогою інтернету, дипломи Третього музейного форуму «Музей: храм муз — 2017» отримали:

- Народний музей Тараса Шевченка (м. Львів) у номінації «Музей у міжнародній співпраці» – за програму співпраці з Слов'янською бібліотекою Праги (Чехія);
- Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'янець» у номінації «Музей як туристичний продукт» – за виставку «Архітектурна спадщина України у творчості Наполеона Орди»;

- Хмельницький обласний художній музей у номінації «Інтерактивний музейний проект» - за проект «Week of understanding/Тиждень розуміння», присвячений року вивчення англійської мови в Україні;
- Чернівецький обласний художній музей у номінації «Музей і діти» – за музейний квест (за експонатами виставки листівок «Хто визволиться сам, той буде вільний» та військовими пам'ятниками Чернівців); Художньо-меморіальний музей І. Ю. Репіна (м. Чугуїв) у номінації «Музей у співпраці з територіальними громадами» – за музейний проект «Я – людина чи електорат? З'ясуємо в Музеї» і настільну гру «Вибір є завжди»;
- Музей Богдана Хмельницького НІКЗ «Чигирин» у номінації «Музей у співпраці з закладами і колективами культури» – за проект «Музейна виставка, як складова патріотичного туризму» на прикладі організації тимчасової виставки «Під прапором Холодного Яру»;
- Національний музей Тараса Шевченка (м. Київ) у номінації «Музей для людей з обмеженими можливостями і соціально незахищених» за реалізований проект театральної інклюзивної студія «Далі буде...»;
- Культурно-археологічний центр «Пересопниця» у номінації «Музей у співпраці з волонтерами» – за проведення V фестивалю історичної реконструкції «Русь Пересопницька»;
- Хмельницький обласний літературний музей у номінації «Музей в інтернет-просторі» – за презентацію «QR-коди в музейній експозиції»;
- Рівненський обласний краєзнавчий музей відзначено двома дипломами: у номінації «Музей на теле– і кіноекрані» за ігровий фільм «Кавалери» та у номінації «Музей у співпраці з закладами і колективами культури» – за співпрацю з Надією Косміаді, донькою знаного художника Георгія Косміаді, яка створює у Рівному музей видатного митця. Ще однією непересічною подією форуму було те, що 94-річна пані Надія особисто взяла участь у його роботі та презентувала музейній спільноті програми рівненчан, присвячені життю і творчості її батька.

На відміну від попередніх форумів, які майже цілковито присвячувалися конкурсам музейних експозицій, видань та програм, цього року у центрі порядку денного знаходилася професійна дискусія «Музей між минулим і майбутнім — від мрії до дії». Її провідними спікерами були голова «Західноукраїнської спілки музеїв» Ігор Тимець та директор Донецького обласного художнього музею (2004-2014) заслужений працівник культури України Галина Чумак. Також у спілкуванні взяла участь представниця громадської організації «Вікімедіа Україна» Анна Хроболова, яка надала чимало інформації щодо ефективного застосування в музейній практиці можливостей «вільної енциклопедії» – Вікіпедії.

Другий та третій дні музейного форуму «Музей: храм муз — 2017» були присвячені проведенню XVII науково-краєзнавчої конференції «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України» та відзначенню Дня Меджибожа разом з місцевою об'єднаною територіальною громадою. У конференції, тема якої «Туризм як чинник європейської інтеграції, соціального та культурного розвитку» була обрана з нагоди Року сталого розвитку туризму, взяли участь 56 авторів, у тому числі 6 докторів та 15 кандидатів наук. Провідними темами були доповіді доктора історичних наук, професора Кам'янець-Подільського Національного університету Стефанії Баженової «Парадигма туризму XXI століття», директора ДІКЗ «Межибіж» Олега Погорільця «Програма розвитку туризму в Меджибізькій ОТГ як фактор комплексної розбудови самодостатньої територіальної громади», доктора економічних наук, професора Хмельницького Національного університету Ігоря Журби «Інноваційні технології в розробці туристичного продукту Поділля та Південно-Східної Волині. В цілому ж до програми конференції увійшли 46 доповідей у двох тематичних секціях. Матеріали конференції будуть опубліковані у черговому випуску Наукового вісника «Межибіж».

Хмельницький обласний краєзнавчий музей

Нещодавно фонди Хмельницького краєзнавчого музею поповнились унікальною колекцією тропічних комах, серед яких представник ряду примарових – палочник-голіаф. Він і став “Експонатом місяця” у червні.

Обласний літературно-меморіальний музей М.Островського

У виставковій залі музею М. Островського, що у Шепетівці, відкрито персональну виставку викладача Нетішинської міської художньої школи Тетяни Погуральської “Спогади трипілья”. На виставці представлена авторська колекція одягу, яка була створена шляхом проведення дослідження по вивченню трипільської культури. Відвідувачі мають можливість ознайомитися з ескізами та моделями трипільського одягу й взяти участь у майстер-класі з виготовлення міні моделей.

Хмельницький обласний науково-методичний центр культури і мистецтва

На виконання Закону України “Про приєднання України до Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини” Хмельницьким обласним науково-методичним центром культури і мистецтва започатковано обласний огляд-конкурс відродження народних традицій та декоративно-прикладного мистецтва “Доторкнися до душі свого народу...” з метою виявлення, збереження, розвитку і популяризації нематеріальної культурної спадщини Хмельниччини. Конкурс ставить перед собою основне завдання – через демонстрацію матеріальних зразків національної спадщини дослідити і зафіксувати нематеріальні – традиції, характер, манеру, технологію, рецептуру тощо. Конкурс стартував у березні 2017 року, а вже за два місяці конкурсна комісія розпочала перегляди.

В рамках конкурсних оглядів творчі команди міст, районів та об’єднаних територіальних громад Хмельниччини представляють тематичну програму з використанням автентичних пісень, танців, ігор, легенд, говірок тощо, які побутували у їхній місцевості, експонують виставку декоративно-ужиткового мистецтва, описуючи місцеві традиційні ремесла і техніки, а також презентують рецептуру і технологію приготування місцевих страв у відповідності з національними традиціями вживання і застосування. Першими свої конкурсні програми представили міста Славути і Нетішин, продемонструвавши злагоджену роботу закладів у напрямі збору та вивчення фольклорного матеріалу, якісну творчу подачу та режисерське вирішення конкурсних презентацій, за допомогою яких відкрилися нові зразки самобутньої місцевої культури. За умовами конкурсу місцеві зразки нематеріальної культурної спадщини демонструватимуть усі міста, райони та об’єднані територіальні громади Хмельниччини. Кращі презентовані зразки будуть видані окремими збірками задля збереження і популяризації національних надбань, української самобутності та нематеріальної культурної спадщини Хмельниччини для прийдешніх поколінь.

Днями Городоччина представила свій творчий доробок в рамках обласного огляду-конкурсу відродження народних традицій та декоративно-ужиткового мистецтва «Доторкнися до душі свого народу», який започатковано Хмельницьким обласним науково-методичним центром культури і мистецтва з метою виявлення, збереження, розвитку і популяризації нематеріальної культурної спадщини Хмельниччини та на виконання Закону

України «Про приєднання України до Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини». Конкурсний проект було представлено на розсуд професійного та висококваліфікованого журі у складі провідних фахівців ХОНМЦКіМ: заступника директора, заслуженого працівника культури України Олени Ільїнської, завідувача відділу народної творчості Олени Сосніної, методиста відділу народної творчості Тамари Бохонько та провідного методиста відділу науково-методичної роботи установ культури клубного типу Валентини Петрової. Фахівці галузі культури та аматори народного мистецтва Городоччини доклали чимало зусиль, щоб якнайширше представити скарби традиційного народного мистецтва свого краю. Яскравий творчий задум і вдале режисерське вирішення подарували членам журі та глядачам самобутнє видовище, сповнене обрядовими піснями та елементами обрядових дійств календарного циклу, яскравими зразками місцевого фольклору, золотобокою обрядовою випічкою та розмаїттям традиційних місцевих страв із описом технології приготування та історичним обґрунтуванням їх застосування і подачі. Переспіви між творчими колективами різних сіл району відкрили чимало нових зразків фольклорної спадщини наших прадідів. Приємним відкриттям стало також створення дитячого фольклорного колективу під керівництвом однієї з берегинь фольклору в області Наталії Надвиничної. Учасники конкурсного дійства продемонстрували професіоналізм, безмежну щирість, світло своєї душі, тепло сердець і невичерпну доброту.

Хмельницький обласний науково-методичний центр культури і мистецтва провів одноденний семінар для сільських працівників клубних закладів Городоцького району. У заході взяли участь близько 50 працівників, в тому числі спеціалісти РБК та клубних закладів ОТГ. Під час семінару, спікерами якого були Олена Ільїнська, заступник директора Центру та Валентина Петрова, провідний методист науково-методичного відділу установ культури обговорювалися питання роботи клубних закладів в сучасних умовах, їх оформлення, особливості діловодства, проведення масових заходів, вимоги до організації патріотичного виховання молоді, дозвілля населення ОТГ та жителів села. В рамках семінару пройшов обласний конкурс відродження народних традицій та декоративно-прикладного мистецтва «Доторкнись до душі свого народу», де клубні працівники мали змогу ознайомитися з мистецьким доробком фольклорних колективів, вокальних груп, окремих виконавців і майстрів. У їх виконанні були пісні, обряди та ігри, що побутували на Поділлі здавна. Завдяки майстерності та досвіду роботи працівників Центру такі планові семінари завжди проходять конструктивно, дієво та збагачують професійні та творчі навички працівників клубних закладів області.

Бібліотечна справа

Бібліотечні заходи в рамках відзначення знаменних подій та пам'ятних дат

З нагоди відзначення 21-ї річниці Конституції України Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека організувала День правового інформування громадян «Конституція України в моєму житті» у літньому читальному залі бібліотеки у міському сквері імені Тараса Шевченка. Хмельничани мали змогу отримати консультацію з реалізації своїх конституційних прав та ознайомитись з новою літературою правового змісту із фондів бібліотеки. Первинну правову допомогу з питань оформлення спадку, поділу майна, надання учасникам АТО земельної ділянки та інших надавали представники Головного територіального управління юстиції у Хмельницькій області, Валентина Куснінська, обласної громадської організації «Подільська правова ліга» Роман Рачок та юридичної клініки Хмельницького університету управління та права Мирослава Горієвська. Радник Міністерства соціальної політики з питань внутрішньо переміщених осіб у Хмельницькій області Олег Майданюк презентував власне видання «Ти та я маємо рівні

права: цікаво про Конституцію. Доступно про Головний Закон та інші права». Література на книжковій виставці «Конституція України – гарант стабільності та розвитку» розповідала про історичні передумови прийняття Основного Закону України, шлях держави від Конституції Пилипа Орлика до прийняття нової Конституції України. Кожен охочий мав нагоду взяти участь у майстер-класі по виготовленню патріотичних плетених браслетів зі стрічок.

13 червня у бібліотеці відбулася презентація художньо-публіцистичного видання «Чи всі трави хиляться за водою?» подільського письменника і журналіста Володимира Шевченка. Це своєрідне дослідження спроби повстання проти колективізації на Дунаєвеччині. Книга визнана кращим публіцистичним твором в галузі журналістики і її автор став лауреатом обласної премії імені Дмитра Прилюка в 2017 році. Презентація відбулася за участі науковців, краєзнавців, письменників, вчителів історії і права Красилівського району. У виступах Віталій Мацько, Юрій Блажевич, Петро Маліш, Іван Михайловський, Петро Староста та інші висловили глибоку вдячність автору за скрупульозне опрацювання архівних документів, вдале поєднання художнього висвітлення і документальних матеріалів, чіткий перебіг тогочасних подій. Присутні наголосили на важливості вивчення історії населених пунктів Хмельниччини і особливо періодів голодомору та репресій, адже з історії малої батьківщини починається історія країни в цілому.

9 червня Бібліотекою організовано творчу зустріч директорів ЦБС Вінницької області з бібліотечними фахівцями Хмельниччини. В рамках проведення для представників Вінницької ОУНБ, ОНМЦ, директорів центральних районних, міських бібліотек, бібліотек ОТГ Вінницької області на базі Летичівської публічної бібліотеки Летичівської селищної ради проведено пленарне засідання за темами: «Летичівщина у процесі децентралізації та роль закладів культури», доповідачі - Тисячний Ігор Іванович, Летичівський селищний голова; Морозова Оксана Михайлівна, начальник відділу культури, національностей, релігій та туризму Летичівської селищної ради; «Децентралізація на Хмельниччині: структурні зміни та вплив на організацію діяльності публічних бібліотек», доповідач - Чабан Катерина Анатоліївна, директор Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки; «Проект «Пульс» як засіб інформування громади про переваги децентралізації та його реалізація в публічних бібліотеках Хмельниччини», доповідач - Маковська Валентина Володимирівна, заступник директора з наукової роботи та інформатизації Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки; «Краєзнавча робота бібліотек Летичівської ОТГ на сучасному етапі», доповідачі - Собченко Галина Федорівна, провідний методист, Борисов Володимир Володимирович, бібліограф-краєзнавець Летичівської публічної бібліотеки; «Варіативні моделі бібліотек ОТГ. Творча дискусія», модератори: Морозова Наталія Іванівна, заслужений працівник культури України, директор Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки, Чабан Катерина Анатоліївна, директор Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки. Для учасників зустрічі здійснено оглядову екскурсію Санктуарієм Летичівської Богородиці та Державним історико-культурним заповідником «Межибіж».

7 червня в ХОУНБ відбувся профорієнтаційний урок «Орієнтація на професію» для учнів Хмельницького міжшкільного навчально-виробничого комбінату, які проходять виробничу практику за напрямком «Оператори ПК». Мета заходу – надання профорієнтаційної підтримки учням в процесі вибору профілю навчання і сфери майбутньої професійної діяльності; виявлення свідомого ставлення до праці, професійне самовизначення в умовах свободи вибору сфери діяльності, відповідно до своїх можливостей, здібностей та з

урахуванням вимог ринку праці. Для учнів та відвідувачів бібліотеки підготовлено книжкову виставку «Орієнтація на професію» та презентовано методичні поради «Актуальні питання профорієнтаційної роботи бібліотек в сучасних соціально-економічних умовах». Присутні з великою зацікавленістю ознайомились з переліком сучасних професій та посад у зв'язку з розвитком нових видів економічної діяльності та технологій на пересувній виставці «Нові професії XXI століття».

7 червня в рамках літньої оздоровчої компанії «Літо 2017» та до Олімпійського дня ХОУНБ проведено краснавчий урок «Хмельниччина в олімпійському русі». Захід відбувся за участі спортсмена, переможця та призера чемпіонатів України та Кубка України з легкої атлетики, Президента Клубу ветеранів легкої атлетики Хмельницької області, спортивного журналіста, краєзнавця, першого заступника Голови відділення Національного олімпійського комітету України Віктора Володимировича Флентіна. Під час заходу учні НВО № 5 дізналися про історію розвитку спорту на Поділлі, видатних спортсменів Хмельниччини, про призерів Олімпійських, Паралімпійських, Юнацьких олімпійських ігор та Європейських юнацьких олімпійських фестивалів, які народилися і представляли Хмельниччину в різні роки на вказаних найпрестижніших міжнародних спортивних форумах.

Під час заходу була проведена вікторина «Хмельничани – Олімпійські призери», презентована література з даної тематики і переглянуті цікаві фотографії спортивного життя краю. Активні учасники заходу отримали подарунки від Віктора Флентіна.

В ХОУНБ відбувся День інформації «Молочний бізнес України: реалії та перспективи» до Всесвітнього дня молока. Учасників ознайомлено з літературою про особливості розвитку ринку молочної продукції України, проблеми ціноутворення та перспективи функціонування молочних кооперативів.

ХОУНБ долучилася до святкування Міжнародного *дня захисту дітей*. В бібліотеці відбулася зустріч учнів 7-10 класів навчально – виховного комплексу №9 м. Хмельницький з заступником голови Хмельницького обласного відділення Національного олімпійського комітету України Віктором Флентіним за темою «Олімпійський рух на Хмельниччині». В рамках проведення відбулося обговорення становлення та розвитку на Хмельниччині олімпійських видів спорту, досягнень українських спортсменів, в тому числі з Хмельниччини на Олімпійських іграх, починаючи з 1952 року. В ході заходу була презентована література про різні види спорту, плакати, буклети, медалі, які готує Олімпійський комітет України за участю спортсменів, а також книги про спорт, які бібліотека отримала у подарунок від Національного олімпійського комітету України.

На майданчику перед бібліотекою відбулося відкриття літнього читального залу, під час якого презентовано книжкову виставку «Книга – диво, створене людиною» про звичаї та обряди українського народу очима дитини, фольклор та давню історію, географічні особливості України, виховання дитини, поради педагогів і психологів, де просто і доступно описані головні принципи і ази виховання. Також на виставці представлені книги про здоров'я, правильне харчування, фізкультуру і спорт, а також дієві методики та поради щодо здорового способу життя. Присутні мали можливість ознайомитись з кращими зразками сучасної художньої літератури: сучасними історичними романами, жіночими романами, рейтинговими виданнями, які стали переможцями конкурсу «Коронація слова». У розділі «Хмельниччина – моя мала Батьківщина» представлена література, яка дала можливість користувачам ознайомитись з історичними віхами краю, природними ресурсами,

заповідними територіями, пам'ятниками архітектури та культури, а також сьогодні Хмельниччини. Фахівці бібліотеки представили інформаційні ресурси та послуги книгозбірні, продекламували уривки з англійських та німецьких народних казок мовою оригіналу.

Підвищення кваліфікації працівників культури та мистецтва області

20 – 22 червня 2017 року на базі Новоушицького району обласні центр культури і мистецтва, універсальна наукова бібліотека провели семінар директорів центральних районних (міських) бібліотек та бібліотечних систем. Участь у заході взяли: голова Новоушицької селищної ради Московчук О.В., фахівці обласних бібліотек для юнацтва та для дітей. В доповідях і презентаціях фахівців універсальної наукової бібліотеки були розглянуті питання діяльності публічних бібліотек за 2016 рік та їх завдання на 2017 у світлі прийнятих нормативних документів, реалізації державної стратегії розвитку бібліотечної справи та адміністративної реформи, вимог до комплектування бібліотечних фондів, обліку та звітності. Велику увагу приділили організації діяльності сільських бібліотек, нестационарних форм обслуговування, роботі в електронному середовищі та соціальних мережах. Під час семінару учасники мали змогу ознайомитися з досвідом роботи Новоушицької ЦБС, Вільховецької та Рудківської сільських бібліотек Новоушицької ЦБС по краєзнавчій роботі, використанні рекреаційних можливостей та інформаційній підтримці екотуризму. Бібліотечні менеджери – директори бібліотек привезли на семінар фото та короткі відеофільми про свою роботу, книги для сільських бібліотек та бібліотеки українського воїна. Під час обговорень та обміну досвідом були визначені оптимальні варіанти та моделі розвитку бібліотек, надані практичні поради. Спеціальними дипломами та подяками обласної універсальної наукової бібліотеки відзначено найкреативніших керівників Хмельницької та Кам'янець-Подільської міських, Новоушицької, Шепетівської, Ярмолинецької, Білогірської, Летичівської районних бібліотек.